

går til administration i vort overadministrerede samfund. Man oplever, at der er en interesse i at skubbe udgifterne frem og tilbage i de forskellige administrative instanser i stat, amter og kommuner. Ud over, at det er åbenlyst u hensigtsmæssigt og nærmest farceagtigt, er det fordyrende for skatteyderne og endda med stor sandsynlighed for serviceforringelse til følge. I et interview i Morgenavisen Jyllands-Posten den 8. september 1996 konstaterer økonomiministeren, at demokratiets største problem er, at ingen kan gennemskue den strøm af milliarder, der konstant cirkulerer mellem stat, amter og kommuner.

Folketinget må forholde sig til, at der under den nuværende EU-struktur er tale om et overnationalt niveau i forhold til Danmark. I forvejen har Danmark hele tre nationale administrative niveauer. En sådan struktur resulterer ikke kun i unødige udgifter, overadministration og bureaukrati, men også i diffuse, uigennemsigtige arbejdsgange samt ansvarsforflygtigelse inden for det offentlige.

Folketinget bliver nødt til at forholde sig til den stigende internationalisering. For i højere grad at være klædt på til dette bør der hurtigst muligt skabes en mulighed for, at unødvendigt bureaukrati og ineffektive og usmidige offentlige forvaltninger afskaffes.

Tiden har længe været moden. Statsministeren har givet en meget hård kritik af amterne, jf. Det Fri Aktuelt den 31. januar 1996. Senest har økonomiministeren udtalt, at »de komplicerede amtslige og kommunale budgetter truer demokratiet og den statslige styring af samfundsøkonomien«, og ministeren vil have systemerne gjort mere enkle og gennemskuelige, jf. Berlingske Tidende den 23. august 1996. Herudover har Det Konservative Folkeparti og Venstre samt Kommunernes Landsforening stemt for nedrosling af amternes magt ved at foreslå, at zonelovskompetencen overføres fra amterne til primærkommunerne.

Som eksempel på amternes dårlige varetagelse af opgaverne kan nævnes distriktspsykiatrien, som amterne ikke har formået at udbygge, sådan som Folketinget har lagt op til. Et andet af de alvorlige eksempler er sygehusvæsnets mangel på god og effektiv sygehusbehandling.

Amtsudgifterne og amtsskatterne stiger, og serviceniveauet daler. De amtskommunale drifts- og anlægsudgifter var 39 mia. kr. i 1987, 53 mia. kr. i 1993 og 55 mia. kr. i 1995. En af mange grunde til denne markante stigning kan søges i overadministration, bl.a. fordi amterne ikke blev det koordinerende niveau mellem en række offentlige sektorer, som meningen var, da man valgte at bibeholde amterne ved kommunalreformen i 1970.

Ny struktur

En ny opgavefordeling mellem kun to niveauer vil udvide opgaverne og kravene til kommunerne og til staten. For at få et smidigt og effektivt system bør der imidlertid være mulighed for i langt højere grad at udvide samarbejdet mellem de enkelte kommuner. Der er 275 kommuner, hvoraf de fleste har meget forskellige forudsætninger, både hvad geografiske, befolkningsmæssige, økonomiske og kulturelle forhold angår. Derfor skal fremtidens kommuner have langt større mulighed for at samarbejde om opgaverne efter konkrete behov.

Der er oplagte overordnede mål og rammer, som bør varetages af staten og Folketinget, mens kommunerne står for den nære kontakt til borgerne. En øget opgavetildeling og kompetence til kommunerne vil give sig udtryk i tættere kontakt mellem den beslutende myndighed og borgeren.

Den offentlige sektor skal være mere brugervenlig og i højere grad brugerstyret. Den enkelte borger skal have mere indflydelse.

Forslagsstillerne har i oversigtsform følgende forslag til en mulig opgavefordeling mellem de to fremtidige offentlige niveauer:

Sygehusene er en samfundsopgave af overordnet karakter og bør kunne koordineres på landsplan, bl.a. på grund af specialisering og kommunernes forskellige behov. Sygehusene bør derfor være selvstyrende enheder direkte under Sundhedsministeriet. For at opnå den optimale koordinering kan kommunerne få indflydelse via en sygehusbestyrelse, hvis medlemmer udpeges af kommunalbestyrelser og brugerorganisationer.

Undervisning i folkeskolen er af oplagt lokal karakter og kan klares af kommunerne og i visse kommuner ved fælleskommunal indsats. Gymnasier og erhvervsskoler bør være selvejende enheder, hvor staten betaler. Det administrative ansvar kan ligge på fælleskommunalt niveau eller hos staten.

Vejsektoren består af større og mindre veje i og uden for lokalområderne. De kommunale veje og en del af de nuværende amtsveje skal varetages af kommunerne og fælleskommunale enheder. Mere overordnede vejanlæg skal lægges ind under Vejdirektoratet og Trafikministeriet som statsveje. Det vil være nærliggende at privatisere busrufter og eventuelt togdriften og herved sikre optimal effektivisering af den kollektive trafik.

Social- og sundhedsvæsnets er et oplagt område at lægge i kommunalt regi tæt på borgerne eller i kommunale enheder, sådan som man i dag kender samarbejdet over kommunegrænser f.eks. med hensyn til